

Гаращук К. В., Голубовська І. В. Літературна творчість як важливий чинник фахового становлення майбутніх учителів початкової школи / І. В. Голубовська, К. В. Гаращук // Книга в академічному дискурсі : філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти (за матеріалами всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції) / за ред. К. Я. Климової. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – С. 137–142.

Гаращук К. В.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри англійської мови з методиками
викладання у дошкільній та початковій освіті;

Голубовська І. В.,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри лінгвометодики та культури фахової мови
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

Літературна творчість як важливий чинник

фахового становлення майбутніх учителів початкової школи

Серед предметів гуманітарного циклу, які вивчаються майбутніми класоводами, особливе місце посідає дитяча література. Випускники бакалаврату мають усвідомити специфіку красного письменства для дітей, що виразно виявляється на жанрово-тематичному, ідейно-естетичному, сюжетно-композиційному та мовностилістичному рівнях. Даний курс долучає студентів до світової культури, формує в них навички критичної оцінки та ідейно-естетичного аналізу літературних творів. Водночас читання кращих текстів так чи інакше впливає й на самих майбутніх освітян, нерідко викликаючи в них бажання самовиразитися через художнє слово.

Гадаємо, що розвиток літературних здібностей студентів – важливий чинник професійного становлення вчителя початкових класів як словесника, дослідника й охоронця рідного слова. У цьому плані показовим є багаторічний досвід роботи колективу кафедри лінгвометодики та культури фахової мови

Житомирського державного університету імені Івана Франка. Студенти навчально-наукового інституту педагогіки презентували літературні таланти:

- на традиційних конкурсах читців до Дня української писемності та мови;
- у процесі роботи над стіннітками, випущеними з нагоди знаменних мистецьких подій та ювілеїв;
- на засіданнях проблемної групи "Мовний аналіз фольклорних і літературних художніх текстів" (керівник – доцент Голубовська І. В.);
- під час підготовки та постановки авторських п'єс, присвячених актуальним проблемам;
- на зустрічах з українськими дитячими письменниками;
- на літературних вечорах тощо.

Майбутні класоводи й вихователі виявляють великий потяг до художнього слова. Юні поети й прозаїки прагнуть і поділитися власним надбанням, й ознайомитися з доробком своїх товаришів, урешті-решт, почути добру пораду, а то й об'єктивну критику. Взагалі, для будь-якого письменника-початківця дуже велике, незабутнє значення мають перші публікації творів.

Студенти навчально-наукового інституту педагогіки долучилися до святкування знаменних дат в історії української культури: 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка та 160-річчя з дня народження Івана Франка. Кращі творчі роботи були опубліковані у збірках "Ну що б, здавалося, слова..." [2] і "Стебельце" [3], а також в окремому розділі навчального посібника "Дитяча література" (автори – І. В. Голубовська та К. В. Гаращук) [1].

Книжка **"Ну що б, здавалося, слова..."** присвячена двохсотріччю ювілею Тараса Шевченка. У своїх прозових і поетичних мініатюрах майбутні освітяни намагалися щиро осмислити, як саме Кобзар і його геніальна спадщина вплинули на їхні долі. Опубліковані твори розкривали тему "Шевченкове слово в моєму житті".

Так, Іванна Макарчук зазначила: "Гадаю, що повністю осягнути глибину поетової творчості неможливо. Можна хіба що наблизитися до її розуміння, і кожен читач бачить лише якусь її часточку – те, що на даному етапі здатен

побачити й відчути. Віч-на-віч із Шевченком я перевіряю себе. Тарасове життя – дзеркало нашої душі, а кожне його слово – молитва за Україну та за її безталанний народ" [2; 21].

Дарина Сидорчук визнала: "Вплив Шевченкового слова не має меж. Натхненна шевченківською творчістю, я і сама давно пишу вірші про батьківську хату, рідний край, Україну. Це дає мені стимул для розвитку, самопізнання. Кобзареві рядки надихають і розвивають мене як творчу особистість, патріота, людину з добрим серцем і чистими помислами. За все це я вдячна Шевченкові" [2; 24]. Як бачимо, юна поетеса щиро усвідомлює вплив Кобзаря на розвиток власних літературних здібностей. Більш того, шевченківський доробок для дівчини – той ідеал, якого слід прагнути.

Тамілу Кучер Шевченко передусім навчив "безмежної любові до рідної Вітчизни". Студентка зізнається: "Так само і я не можу жити без України! Бо це і є щастя: бачити, як прохолодним ранком сонце запалює золотом поля, як птахи цілують квіти, як величаві гори вмиваються дощем і як людські душі співають пісні... Хіба ж це не радість? Сумно, що багато людей не помічають цього" [2; 28].

Зворушливі поетичні рядки Наталії Семенюк сповнені безмежного болю за драматичну долю материзни:

Ох, Тарасе, Тарасе!
Встань хоч на хвилину.
Подивися, чи впізнаєш
Свою Україну?
Чи не таку залишав ти,
Бідну та пропащу,
Чи на таку сподівався?
Ні, мабуть на кращу.
Ох, Тарасе, Тарасе!
Мабуть, що проклята,
Наша ненька Україна,

Наша біла хата...[2; 37–38].

Книжка **"Стебельце"** присвячена 160-річному ювілею Каменяра. Своєрідним гаслом-настановою для юних творців стали мудрі Франкові слова з поезії "Співакові", що дали промовисту назву всій збірці:

Так весь свій мозок, і нерви, і серце
Й ти в свою пісню, співаче, вкладай,
Біль свій, і щастя, й життя їй віддай.
Будь її колос, лушпина й стебельце! [4]

У своїх прозових і поетичних мініатюрах майбутні освітяни роздумували над значенням Каменяревого слова в житті кожного свідомого українця; розмірковували над тим, що означає бути студентом-"франківцем"; ділилися власними пробами пера.

Тексти збірок "Ну що б, здавалося, слова..." та "Стебельце" досить виразно відрізняються за загальним настроєм. "Шевченківська" книжка готувалася взимку 2014 року, до трагічних подій на сході нашої держави. Власне, це в хорошому сенсі традиційна "ювілейна" збірка, сповнена наснаги й віри в світле майбутнє.

Антологія "Стебельце" вийшла в 2016 р., на третій рік війни. Молоді громадяни України не залишилися осторонь, глибоко переживаючи за долю батьківщини. Тож у книжці переважають філософські й патріотичні тексти, в яких студенти роздумують над вічними проблемами життя, намагаються осмислити теперішнє й майбутнє країни. Гадаємо, що в кращих творах збірки визріло "золоте зерно" [4] істинної поезії.

Вікторія Філімончук у "Листі до Каменяра" вступає з великим поетом у щирий діалог:

Я пишу Вам листа, Іване Франко,
Хоч давно Вас із нами немає,
Але тепло та гарно стає на душі,
Коли твори я Ваші читаю.
Ви пішли в небуття, але не в забуття:

Ми Франкові слова пам'ятаєм.
І щемить моє серце від думки про те,
Що вирує війна в нашій краї.
А як там, на небі, із Богом в раю?
Там воїнів наших загиблих чимало,
Я Господа кожної днини молю,
Щоб наміри злі на планеті зникали.
Франкові поради живуть у серцях,
Слова його люди завжди пам'ятали:
Звучить його проза, вірші – у піснях,
Ім'ям його виш наш славетний назвали.
Учений, романтик, політик-борець,
Закоханий в землю свою до загибуну.
Людина жива і потужний митець –
Франко з-поміж кращих синів України! [3; 8]

Першокурсниця Катерина Мосійчук написала зворушливого "Листа до українського солдата" – проникливий вірш, сповнений гордості за наших воїнів та віри в прийдешню перемогу:

Український солдат! Яке слово важливе!
Коли чуєш його, зразу гордим стаєш.
Щось у серці звучить і чарівне, й мрійливе,
Найчистіше й найкраще Вітчизні своїй віддаєш.
Відтепер ти солдат, ти ідеш в небезпеку.
І не знаєш, яких принесе тобі доля пісень.
Нині вирушиш ти у дорогу далеку,
Щоб не нівечив ворог Шевченкових білих вишень.
Відтепер ти солдат, і на тебе надія,
Що від ворога нас ти усіх захистиш.
У дитячих серцях є малесенька мрія,
Вірять діти: образити їх не даси...

Відтепер ти солдат, і тому не повинен здаватись.

Ти герой, ти борець, зможеш рідний наш край відстояти! [3; 25]

А от Людмила Микитенко в поезії "Життя студентське – це яскравий час..." закликає читачів до продуктивної діяльності задля Батьківщини:

Пишаймось тим, що ми Франкові діти.

Нам честь дана його продовжить справу.

І треба всій країні, всьому світу

Донести його слово величаве.

Я вірю: жовто-синя Україна

Під шум колосся і під плин Дніпра,

Уславиться талантами своїми,

Бо край наш рідний сповнений добра [3; 14].

Отже, робота з розвитку літературних здібностей студентів сприяє формуванню в них інтересу до художнього слова зокрема й мови загалом, поглиблює оригінальність і нешаблонність мислення, розвиває мистецький смак.

Список використаних джерел та літератури

1. Голубовська І. В., Гаращук К. В. Дитяча література : навчальний посібник для самостійної роботи студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр» за напрямом підготовки 6.010102 "Початкова освіта" (денної та заочної форм навчання) / І. В. Голубовська, К. В. Гаращук. – Житомир, 2017. – 132 с.
2. "Ну що б, здавалося, слова...": збірка творів студентів навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка (до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка) / [за ред. І. В. Голубовської]. – Житомир, 2014. – 37 с.
3. Стебельце : збірка творів студентів навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка : до 160-річчя з дня народження Івана Франка / [за ред. І. В. Голубовської ; худож. оформл. обкл. О. І. Дунєвої]. – Житомир, 2016. – 34 с.

4. Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. / Іван Франко. – К. : Наукова думка, 1976. – Т. 1. – С. 76.